

01. Резиденция “Бояна”

Резиденция “Бояна” е представителен държавен комплекс със специален статут. Той попада в групата на високо репрезентативните сгради от епохата на социализма, които демонстрират най-високо качество на архитектура, живот и обитаване.

ДРУГИ ИМЕНА

Резиденция “Бояна” на Държавния съвет на Народна република България

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

ул. “Витошко лале” №1

ПЕРИОД НА ПОСТРОЯВАНЕ

Проектирането на комплекса се осъществява в периода 1971-72 г., а реализацията на Дом 1, Дом 2, Дом 6, Дом 7 и Дом 8, както и на околното пространство в комплекса - паркоустройство и озеленяване - между 1972 и 1974 година.

ПРОЕКТАНТИ

Резиденция “Бояна” е обект с висока репрезентативна функция, проектиран от създадените в началото на 1970-те творчески ателиета със специален статут (за проектиране на значими обекти) към държавната проектантска организация “Главпроект”. Проектът за главната сграда на Дом 1 е възложен на ателието на арх. Александър Баров. Арх. Стефка Георгиева е ръководител на проекта за Дом 2. На инж. Валентина Атанасова е възложено проектирането на околното пространство и парка.

Резиденция “Бояна” включва:

- **Дом 1** или бившата Сграда за преговори и договори на Държавния съвет на Народна република България, където в момента се помещава Националният исторически музей, както и следните жилищни и помощни сгради с ограничен достъп, които обслужват висшите български институции и са под държавна охрана:
- **Дом 2** - представителен хотелски комплекс, обслужващ българското правителство, но с възможност и за частни гости;
- **Дом 3** - проектирана и построена в края на 1940-те години като помощна сграда за настаняване на персонала, обслужващ тогавашните държавни ръководители - Вълко Червенков и Антон Югов;
- **Дом 4** - малка сграда с нежилищна функция, която в миналото е използвана за помощно караулно помещение на охраната на тогавашното УБО, чийто правопреемник е НСО.
- **Дом 5** - сграда, построена през 1910 г. като лятна вила на софийския търговец Балабанов. Понастоящем сградата е част от обектите за настаняване със специален статут и се използва по предназначение за целите на резиденция „Бояна“.
- **Дом 6, Дом 7 и Дом 8** - жилищни сгради с ограничен достъп, които обслужват висшите български институции и са с изключително ограничен достъп и под държавна охрана. Завършени са през 1974 г. като част от новия комплекс на Резиденция “Бояна”.

Сградите в комплекса са разположени в много добра околна среда (паркова, в близост до първокласни пътни артерии и до планината Витоша), качеството на строителството е безкомпромисно, използваните материали и нивото на изпълнение на детайлите са от най-високо качество за времето си. Резиденция Бояна е построена с цел и да демонстрира тези успехи на социалистическото планиране и строителство, тъй като Дом 1 е бил място за срещи от най-високо равнище с чуждестранни делегации, които от своя страна са били настанявани в Дом 2 и останалите сгради от хотелско-жилищния комплекс. В комплекса на резиденция “Бояна” и до днес се посрещат чуждестранни делегации, а в миналото освен тях са се провеждали партийни и други казионни конгреси.

АКЦЕНТИ ОТ ОЦЕНКАТА НА КУЛТУРНАТА ЗНАЧИМОСТ**Архитектурно-строителна стойност и иновативност**

- Завършена архитектурно-художествена цялост от най-висок клас, внушаваща най-високата възможна репрезентативност на епохата си
- Всички сгради в комплекса, проектирани през 1970-те, носят белезите на осъзнато регионализиран архитектурен модернизъм, който е характерен за късния социализъм у нас
- Подчертана и осмислена връзка архитектура - природа

Историческа и познавателна стойност

- Най-яркият и автентично запазен представител на представителна архитектура на властта от периода на социализма у нас
- Конгресната зала на Дом 1 ще остане в историята като мястото, където ЦК на БКП взема решение за сваляне от власт на дългогодишния Генерален секретар на БКП Тодор Живков на 10 ноември 1989 година

Художествена стойност

- Художествен синтез на архитектурата с другите изкуства в целия комплекс е изведен до най-високото възможно ниво според разбиранята и критериите на времето си

Устройствена стойност

- Неповторимо цялостно звучене на иначе различни по степен на представителност и пищност архитектурни обекти. Различията са обединени в ясно изразена йерархизирана устройствена композиция
- Органична връзка между архитектура и природа
- Специално проектираната за комплекса и изградена заедно с него паркова среда

Обществена значимост

- Сериозен потенциал за предизвикване на значим туристически интерес

Автентичност и степен на съхраненост

- Изключително високо ниво на запазена автентичност както на сградния фонд, така и на околната паркова среда

ПРЕДЛОЖЕНА ЗА:

Архитектурно-строителна недвижима културна ценност от най-ново време с национално значение